

La concordança de participi en el català de Mallorca: una aproximació a la vitalitat del fenomen

ELGA CREMADES

Universitat de les Illes Balears

JAMES RAMSBURG

University of Minnesota-Twin Cities

1. INTRODUCCIÓ

La llengua catalana, com qualsevol altra llengua, està en un procés de canvi constant: generació rere generació, la manera d'expressar-se dels parlants pateix modificacions, i això afecta irrefutablement qualsevol de les varietats geogràfiques de la llengua. Així, encara que sovint s'hagi considerat que el català mallorquí¹ és una varietat conservadora de la llengua —almenys és el que indiquen les obres de referència en matèria de dialectologia (Veny, 1986; Colomina, 1999; Institut d'Estudis Baleàrics, 2013; Veny i Massanell, 2015, per exemple)—, cal tenir en compte que Mallorca, com la major part del món occidental, es troba immersa en un procés de globalització, que ha afavorit canvis demogràfics, tecnològics, polítics, socials i, en conseqüència, també lingüístics.

En aquest sentit, Radatz (2007, p. 30) ja explicava que els canvis demogràfics que s'han produït a l'illa en els darrers 100 anys (en què la població s'ha triplicat), acompanyats de l'augment de la mobilitat individual, la situació política viscuda durant bona part del segle xx, la globalització i l'accés a Internet han provocat dos canvis lingüístics importants: per una part, un augment considerable dels coneixements i els usos del castellà —fins al punt que, com mostren estudis com els de Castell *et al.* (2023), ha esdevingut la llengua dominant— i, per l'altra, un

1 Amb *català mallorquí* ens referim al subdialecte mallorquí del català balearic i, per tant, no fem referència a les altres illes, que no són objecte d'aquest estudi.

seguit de modificacions en formes lingüístiques que tradicionalment havien estat considerades pròpies del català mallorquí.

En aquest sentit, diversos autors han detectat un cert procés de *desdialectalització* en el català mallorquí, fruit del contacte amb parlants d'espanyol i d'altres dialectes catalans. Això no és sorprenent, si tenim en compte els mecanismes generals que afecten el canvi lingüístic, uns mecanismes que han estat estudiats des de diferents perspectives, com la lingüística cognitiva (Clark, 1996; Heine i Kuteva, 2005), la lingüística de contacte (Weinreich, 1953; Appel i Muysken, 1987; Thomason i Kaufman, 1988; van Coetsem, 2000; Mufwene, 2001), la sociolingüística (Silva-Corvalán, 1994; Poplack, 2017), la dialectologia (Trudgill, 1986) o la tipologia lingüística (Haspelmath, 2008). Encara que no hi ha unanimitat en l'explicació de per què canvien les llengües, sí que hi ha cert acord en el fet que, en una situació de contacte lingüístic, primer canvia el lèxic, després la fonologia i, finalment, la morfosintaxi. En el cas del català mallorquí, sembla que el procés de canvi afecta, segons les dades que aporten diversos treballs, tots els nivells del llenguatge: el lèxic (Ramis, 2013; Buades, 2019), la fonètica i la fonologia (Radatz, 2007; Dols, 2022; Bibiloni, 2023) i també la morfosintaxi (Corbera, 1983; Dols i Wheeler, 1995; Montoya-Abat, 2002).

En aquest context, doncs, és rellevant desenvolupar estudis que permetin identificar els canvis que s'estan produint en el català de Mallorca. És precisament el que pretén fer aquest treball, que aprofundeix en l'anàlisi d'un fenomen sintàctic, la concordança de participi, en què l'especificitat del català mallorquí ha estat posada de manifest tant des d'un punt de vista descriptiu (Solà, 1973; Muxí, 1996; Rosselló, 2002; Bastardas i Parera, 2003; Salvà i Puig, 2015, 2018 i 2021) com prescriptiu (GIEC, 2016, § 9.5.1 i § 13.5).

La concordança de participi (d'ara endavant, CP) consisteix en la coincidència dels trets de gènere i nombre entre alguns arguments verbals (normalment els arguments interns directes) i el participi dels temps verbals compostos (tant amb l'auxiliar *ser* com amb *haver*). Salvà i Puig (2018, 2021) analitza amb detall aquest fenomen des d'una perspectiva tant descriptiva com teòrica i determina que, tradicionalment, en els temps compostos del català mallorquí, el participi passat pot concordar amb l'argument intern en més contextos que en la resta de dialectes geogràfics (uns contextos que descriurem a l'apartat 2 d'aquest treball). Els treballs de Salvà i Puig (2018, 2021), però, il·lustren la situació del català mallorquí a partir de textos de la primera meitat del segle xx o anteriors. Ara bé: fins a quin punt les construccions amb CP són vives actualment en català mallorquí? Hi ha diferències entre els textos de què partia l'autor i els parlants més joves? Per respondre a aquestes preguntes, es va administrar un qüestionari de judicis de gramaticalitat en què els participants havien de valorar la naturalitat de cadascun

dels casos de CP que se'ls presentava. Si bé no es va obtenir una mostra àmplia que permeti proporcionar una visió completa de la vitalitat de la concordança de participi a l'illa, aquesta primera aproximació ens permet començar a aprofundir en la descripció d'un fenomen que ha estat objecte de debat fins a les últimes versions de la GIEC.

2. LA CONCORDANÇA DE PARTICIPI EN CATALÀ MALLORQUÍ: CARACTERITZACIÓ GENERAL

La concordança de participi és un fenomen gramatical que es produeix en algunes llengües romàniques, com el català, en què el participi passat d'un verb en un temps compost adquireix els trets de gènere i nombre de l'argument intern. És el que podem observar a (1), en què el participi del temps compost *he vist* concorda amb el complement directe, *aquesta persona*:

- (1) Aquesta persona jo també l'he vista.

Els temps compostos són, tal com indica la GIEC (2016, § 9.5.1), els següents (els exemplifiquem sempre en 3a persona del singular i amb el participi del verb *veure*): el perfet d'indicatiu (*ha vist*), el passat anterior (*hagué vist*), el plusquamperfet d'indicatiu (*havia vist*), el futur perfet (*haurà vist*), el condicional perfet (*hauria vist*), el perfet de subjuntiu (*hagi vist*), el plusquamperfet de subjuntiu (*hagués vist*), l'infinitiu perfet (*haver vist*) i el gerundi perfet (*havent vist*). A més, en els parlars septentrionals i baleàrics, cal incloure en aquesta llista els anomenats temps sobrecomposts, que, «resulten d'aplicar dues vegades successives el procés de formació d'un temps compost» (GIEC, 2016, § 9.5.1). En aquest sentit, podem trobar, per exemple, el perfet sobrecompost d'indicatiu amb la forma *ha hagut vist*, o el futur perfet sobrecompost *haurà hagut vist*. La concordança de participi, doncs, es pot produir en qualsevol d'aquests temps verbals i, com fa notar Salvà i Puig (2018), en mallorquí la CP dels temps sobrecomposts es pot produir amb tots dos participis, com podem comprovar a (2):

- (2) a. Jo no l'he hagut vista mai, aquesta al·lota.
b. Jo no l'he haguda vist mai, aquesta al·lota.
c. ?? Jo no l'he haguda vista mai, aquesta al·lota.

Alguns autors, com ara Muxí (1995), han assenyalat que el català exhibeix un comportament particular en relació amb aquest fenomen. Així, si bé totes les llengües romàniques presenten concordança obligatòria en alguns casos (per

exemple, amb el subjecte de les oracions passives), en el cas dels altres arguments interns el participi sol tenir dos comportaments: o bé concorda obligatòriament amb l'argument (és el que passa en francès o italià) o bé no pot fer-ho (és el que trobem en castellà o portuguès). Ara bé, en català aquesta concordança no és obligatòria, sinó que és opcional. És el que podem observar a (3), en què les oracions són gramaticals tant si es fa la concordança com si no es fa:

- (3) a. La meva jaqueta l'has {trobat/trobada}?
- b. Ja les hem {fet/fetes}, aquestes activitats.
- c. Aquests textos els he {corregit/corregits} moltes vegades.

Aquesta opcionalitat es pot vincular a la selecció de l'auxiliar, que autors com Lois (1990) o Muxí (1996) relacionen amb la concordança de participi. En aquest sentit, les llengües que, com el francès o l'italià, seleccionen tant *ser* com *haver* com a auxiliar per formar els temps compostos, mantenen la concordança de participi. En canvi, les llengües que, com el castellà, el portuguès o el romanès, només seleccionen *haver*, no admeten la concordança. El català, en aquest sentit, es troba entremig dels dos grups: mentre que l'opció majoritària en català actual és seleccionar *haver*, no podem deixar de banda que, en català antic, i en alguns parlars del català actual (Rigau, 2013; Massanell, 2017), també es pot trobar l'auxiliar *ser* amb els verbs inacusatius.

Igualment, les diverses varietats del català sembla que es comporten de manera diferent en relació amb aquest fenomen. En aquest sentit, la concordança de participi es produeix en dos contextos de manera generalitzada: obligatòriament, amb el subjecte de les oracions passives i, opcionalment, amb el CD tematitzat i reprès amb un clític definit, especialment si és femení singular.

En canvi, en català mallorquí és possible en molts altres contextos: quan el CD és un pronom partitiu, un pronom de primera o segona persona, un pronom reflexiu, quan és un interrogatiu o un relatiu sense represa pronominal, o quan és focalitzat. Així mateix, quan l'argument intern funciona com a subjecte i, més enllà de les passives tradicionals, la concordança és possible amb les passives pronominals, amb l'alternant ergatiu dels verbs de canvi d'estat, amb els verbs inacusatius i en les construccions perifràstiques.

Per raons pràctiques (per poder elaborar l'enquesta) i per poder sistematitzar la casuística establerta per Salvà i Puig (2018, 2021), hem agrupat les possibilitats de concordança de participi en deu subcategories, que alhora es poden dividir en tres grans categories, segons si l'argument intern és un CD, si és un subjecte o si es tracta de construccions perifràstiques.

Així, en primer lloc, podem trobar casos en què el participi assumeix els trets de gènere i de nombre del complement directe. En aquest cas, hem establert cinc grans grups, que són els següents:

1. CD tematitzat de 3a persona (amb represa pronominal)
2. CD tematitzat de 1a o 2a persones (amb represa pronominal)
3. CD reflexiu
4. CD preverbal sense clític amb mot de *qu-* en oracions interrogatives i relatives
5. CD preverbal sense clític en focalitzacions

El primer cas, que és el que trobem quan el CD està tematitzat (topicalitzat o dislocat) i és de tercera persona, es pot subdividir en dues subcategories: si la tercera persona és un pronom definit (4), que seria l'únic cas general a tot el domini lingüístic, o bé si és un pronom partitiu (5), un fenomen que, en principi, ja és específic dels parlars baleàrics (GIEC, § 13.5.2). En tots els casos, marquem l'argument i el participi en cursiva:

- (4) Aquesta ensaïmada l'*has tastada*? És boníssima.
- (5) D'amigues al final no *n'he vistes* tantes com em pensava.

El segon cas és el que podem observar a (6), en què el CD pronominal és de primera o segona persona, tant del singular com del plural:

- (6) a. *M'has pentinada* molt bé. Gràcies!
- b. *Ens* haurien {*enganats/enganades*}, si no hagués estat per tu.

Les oracions de (7) corresponen a exemples en què el complement directe preverbal és un pronom reflexiu, que pot ser de primera persona (7a i b), de segona (7c i d) o bé de tercera persona (7e i f) (no tenim en compte si en alguns dels casos el pronom, estrictament parlant, caldria caracteritzar-lo com a pronom inherent i no com a CD, perquè aquest fet no és rellevant per a l'estudi):

- (7) a. *M'he arreglada* massa, per aquest sopar?
- b. *Ens* hem {*autoconvençuts/autoconvençudes*} que no podem continuar així.
- c. Però tu *t'has vista*?
- d. Jo no crec que *us* hàgiu {*arreglats/arreglades*} massa, però bé...
- e. S'*ha dutxada* molt aviat, trob.

f. S'han {*vestits/vestides*} d'una manera molt estranya.

Finalment, en el català de Mallorca també és possible, segons observen Roselló (2002), Salvà (2018, 2021), i d'acord amb el que es recull a la GIEC (2016, § 9.5.1), fer concordar el participi del temps compost amb un complement directe preverbal sense clític, que llavors pot ser un mot *qu-* —interrogatiu, com a (8), o exclamatiu, com a (9)— o bé un complement directe focalitzat (10):

(8) *Quantes de ferratines hem tudades?*

(9) Els articles *que* m'has *enviats* són en anglès?

(10) LES FRASES EXPERIMENTALS, hem analitzades, i no les de control.

Quan l'argument intern que concorda amb el participi funciona de subjecte, podem trobar quatre situacions diferenciades:

1. Subjecte de passives tradicionals
2. Subjecte de passives pronominals
3. Subjecte de verbs ergatius
4. Subjecte de verbs inacusatius

En el cas de les passives tradicionals, que exemplifiquem a (11), la concordança és obligatòria. No és així, però, en el cas de les passives pronominals (12), en què el subjecte només sol concordar amb el participi en els parlars baleàrics (GIEC, 2016; Salvà i Puig, 2018, 2021):

(11) *La meva idea* va ser *rebuda* amb molt d'entusiasme.

(12) En aquest festival infantil *s'han contats molts de contes*.

A més, el subjecte pot concordar amb el participi del temps compost en l'alternant ergatiu d'un verb de canvi d'estat, tant si és un verb amb un pronom inherent (13) com si és un verb de causació externa (14) o de causació interna (15):

(13) *Els serveis administratius* (s')han *tornats* molt especials.

(14) Mira, *la llet* ha *vessada* tota! Ves alerta!

(15) *La roda del cotxe* ha *rebutada* i gairebé tenim un accident.

A més, la concordança de participi es pot produir amb verbs inacusatius, ja siguin d'aparició i desaparició (16), ja siguin de compleció gradual (17). En les formes compostes d'aquests verbs, de fet, el català mallorquí pot seleccionar

l'auxiliar *ser* (de manera residual, com s'explica a Pineda, Salvà i Cremades, en premsa), especialment si és una primera o una segona persona i si el verb indica un assoliment, com és el cas de *arribar*:

(16) Ja {hem/som} *arribades* a Mallorca, per fi!

(17) *Els nivells d'aigua dels pantans* han *minvats* molt aquests mesos.

Finalment, podem trobar concordança de participi en perífrasis en què l'argument del qual el participi rep els trets de gènere i nombre és un argument de l'infinitiu de la perífrasi. Això es pot produir tant en perífrasis modals (18), com en perífrasis de causació (19), com en perífrasis de percepció, en les quals l'argument pot ser el subjecte (20) o bé el complement directe (21) de l'infinitiu:

(18) Estic molt contenta que na Bruna s'hagi *sabuda* vestir tota sola.

(19) *Quantes de bosses* has *fetes* fer amb el logotip del GALMIC?

(20) A ella no l'he *sentida* cantar mai, encara. i tu?

(21) La viola no te l'havia *sentida* tocar i pens que ho fas molt bé.

Aquests casos, però, no han rebut sempre la mateixa valoració normativa: per exemple, la *Gramàtica catalana* de Fabra considerava, seguint el model francès, que les construccions de (21) no eren possibles, valoració compartida a la versió en paper de la GIEC (2016, § 26.6), si bé la versió digital actual elimina la restricció. A més, ja fa temps que diversos treballs han apuntat que es tracta d'un fenomen en recessió (Solà, 1973; Muxí, 1995; Rosselló, 2002; Bastardas i Parera, 2003; entre d'altres). Són, doncs, naturals per als parlants mallorquins, aquestes construccions? Fins a quin punt són vives? Aquest treball, com explicarem a l'apartat següent, pretén oferir una primera aproximació a la resposta a aquesta pregunta.

3. L'ESTUDI: OBJECTIUS I METODOLOGIA

Com ja s'ha indicat, l'objectiu principal d'aquest treball és analitzar el grau d'acceptació de les construccions amb CP entre la població jove de Mallorca. Aquest grau d'acceptació, tot i que no permet capturar la producció que fan els joves de les construccions analitzades, sí que ofereix una mostra de la possibilitat que emprin aquestes construccions, ja que considerar que una estructura és gramatical és un pas previ a poder produir aquestes estructures. Les preguntes de recerca que ens formulàvem, doncs, eren les següents:

a) Quin és el grau d'acceptabilitat general de la concordança de participi entre els parlants joves de Mallorca?

- b) Hi ha diferències entre els diversos tipus de construcció? Si n'hi ha, quines són les estructures més acceptades i quines són les estructures menys acceptades?

Per fer-ho, es van recopilar dades mitjançant un qüestionari escrit que es va dividir en tres seccions diferents: una primera part d'informació biogràfica, una segona part en què s'avaluava la dominància lingüística a partir del *Bilingual Language Profile* (Gertken, Amengual i Birdsong, 2014), i una tercera secció en què es demanaven judicis de gramaticalitat.

Aquesta tercera secció era la part central de l'estudi, i presentava als participants 251 frases: 216 frases experimentals que abastaven els diversos tipus de concordança de participi tant en formes masculines com femenines, singulars i plurals, i 35 frases de control.

D'entrada, l'enquesta la van començar a respondre 131 participants, representatius de diversos segments geogràfics i demogràfics de Mallorca. Amb tot, tan sols 22 informants van completar-la i van respondre a totes les preguntes. Concretament, aquest grup de participants, que resumim a la taula 1, comprèn una barreja diversa de 18 dones i 4 homes, amb grups d'edat des de 18-35 (14 participants) fins a 36-70 (8 participants). En termes de distribució geogràfica, els participants provenien de Palma (6), Part Forana (7) i altres regions de parla catalana (8), la qual cosa ens ha permès, si bé amb dades molt reduïdes i estadísticament poc significatives, oferir una primera imatge de les tendències generals de la població mallorquina en relació amb la població no mallorquina.

TAULA 1
Caracterització dels participants

Regió	Palma	Part Forana	Altres Regions
Nombre total de participants	6	7	8
Dones	5	6	7
Homes	1	1	1
Edat 18-35	4	4	5
Edat 36-70	2	3	3

Els participants van rebre el qüestionari escrit juntament amb instruccions completes. Es va posar èmfasi en la importància de respostes intuïtives, especialment en la secció de judicis de gramaticalitat, per assegurar l'autenticitat de les dades de preferència lingüística. El temps mitjà necessari per completar el qüestionari va ser una hora, i es van recollir un total de 4.552 judicis de gramaticalitat.

tat. Cada judici es puntuava d'acord amb una escala Likert que anava d'1 (gens acceptable) a 7 (completament acceptable). L'anàlisi va implicar comptar les puntuacions per a cada tipus de construcció i calcular les puntuacions mitjanes per comparar el grau d'acceptació entre diferents tipus. Tot i que aquesta anàlisi tenia com a objectiu correlacionar les preferències lingüístiques amb els antecedents demogràfics i lingüístics dels participants, la baixa participació va fer que només es prenguéss en consideració, com a variable independent, el fet que el participant fos, o no, de Mallorca.

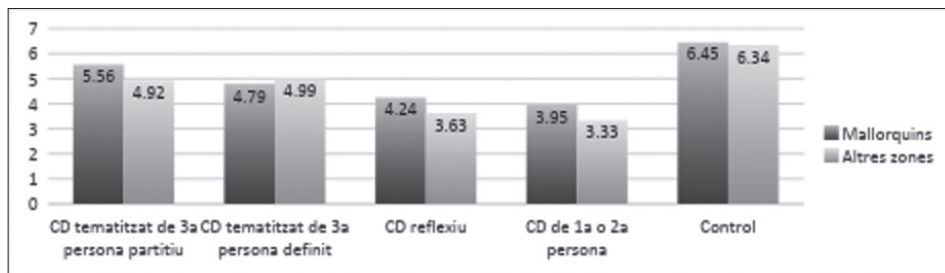
5. RESULTATS I DISCUSSIÓ

A continuació es presenten els resultats d'acord amb el tipus de CP establert en la secció 2 d'aquest mateix treball. D'entrada, si ens fixem en els casos en què l'element que origina la concordança és un complement directe tematitzat amb represa pronominal, podem comprovar que la concordança que és general a tot el domini lingüístic (és a dir, la concordança amb un clític definit de tercera persona) és el tipus de concordança considerat més acceptable per tots els parlants. Amb tot, el nivell d'acceptació no és tan alt com el que trobem en les oracions que es van emprar com a control (en què els trets de gènere i nombre del participi eren els no marcats, és a dir, masculí singular). Així, les oracions amb un CD tematitzat de 3a persona amb CP obtenen una acceptació mitjana de 5,56 sobre 7 en el cas del partitiu i de 4,79 en el cas del definit. Aquestes valoracions divergeixen, si bé no d'una manera significativa, amb les de la població no mallorquina, que mostra un grau d'acceptació similar en els dos casos (4,92 i 4,99, respectivament).²

Els resultats relatius a la tercera persona contrasten significativament, d'altra banda, amb els del CD tematitzat de 1a o 2a persones i amb el CD tematitzat amb un clític reflexiu, que tenen unes mitjanes d'acceptabilitat inferiors a 4,5 (i inferiors a 4 en el cas dels parlants no mallorquins). És el que podem comprovar a la figura 1.

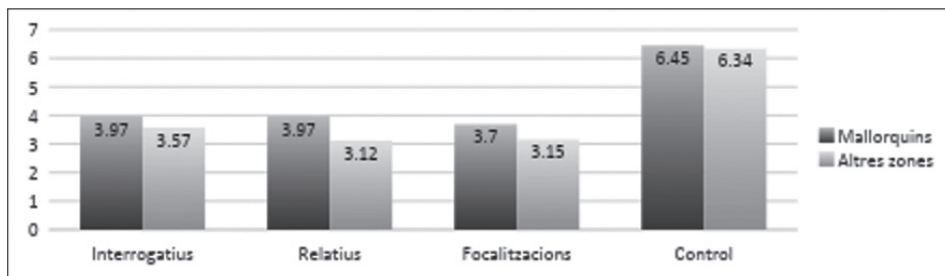
2 Això, fins a cert punt, contradiu el que estableix la GIEC (2016), que només preveu la possibilitat de concordança de participi amb el clític definit en la resta del domini lingüístic.

FIGURA 1

Grau d'acceptació de la CP en oracions amb un CD tematitzat i represa pronominal

Aquest grau d'acceptació baix també el trobem amb el CD preverbal sense represa pronominal, que correspon, bàsicament, a les oracions interrogatives, relatives i a les focalitzacions, tal com mostra la figura 2. En el cas de les interrogatives i les relatives, que tenen mot *qu-*, la CP és percebuda de manera similar pels informants mallorquins, que les accepten més —si bé no arriba a 4 punts sobre els 7 de l'escala— que els parlants de la resta del domini lingüístic. Les focalitzacions, d'altra banda, són menys acceptables, la qual cosa es podria deure al fet que, sense context, l'estructura informativa de les oracions amb focalitzacions podia resultar estranya (o, si més no, forçada) per als participants.

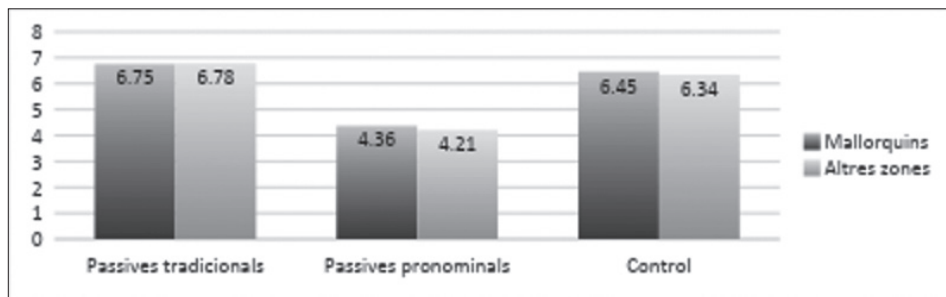
FIGURA 2

Grau d'acceptació de la CP en oracions amb un CD preverbal sense clític

Quan l'element que pot concordar amb el participi és subjecte, la CP només resulta gramatical de manera generalitzada en el cas de les passives tradicionals (cas en què, de fet, és obligatòria). Si l'acceptació no és la màxima (és a dir, de 7 punts) pot ser perquè les oracions podien contenir elements lèxics poc naturals, perquè les passives són poc freqüents en català o, simplement, per qüestions vinculades a la configuració de l'enquesta. Si comparem les passives tradicionals amb les pronominals, doncs, podem observar que hi ha una diferència signi-

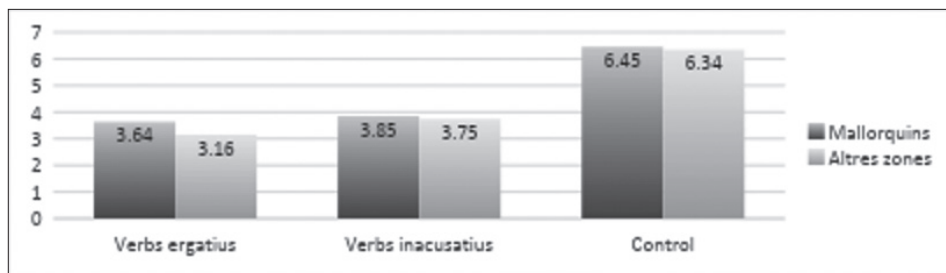
ficativa i que, en aquestes darreres, la CP és percebuda, en general, com a poc acceptable (figura 3).

FIGURA 3
Grau d'acceptació de la CP en oracions passives

La figura 4 il·lustra els resultats de l'enquesta en els altres tipus d'oració en què el subjecte és un argument intern, que són les oracions amb verbs ergatius i les oracions amb verbs inacusatius. En tots dos casos, l'acceptabilitat no arriba als 4 punts, la qual cosa ens indica una tendència similar entre els parlants mallorquins i els de la resta del domini lingüístic que condueix cap al rebuig d'aquest tipus de construcció.

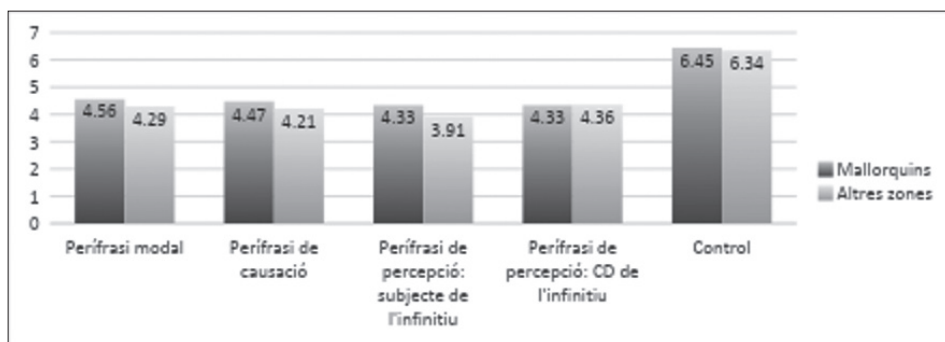
FIGURA 4
Grau d'acceptació de la CP en oracions amb verbs ergatius i inacusatius

Finalment, en les construccions amb perífrasis, es van incloure sobretot perífrasis en què l'element que concordava amb el participi era un CD tematitzat de l'infinitiu (és el cas de les perífrasis modals, de causació i part de les de percepció) o bé un subjecte de l'infinitiu que ascendeix a CD de la perífrasi (és el cas d'algunes perífrasis de percepció), i els resultats són, en general, similars a la mitjana d'acceptació que trobàvem en el cas dels CD tematitzats, com es pot comprovar a la figura 5. Destaca, tanmateix, el cas de les perífrasis de percepció: per als ma-

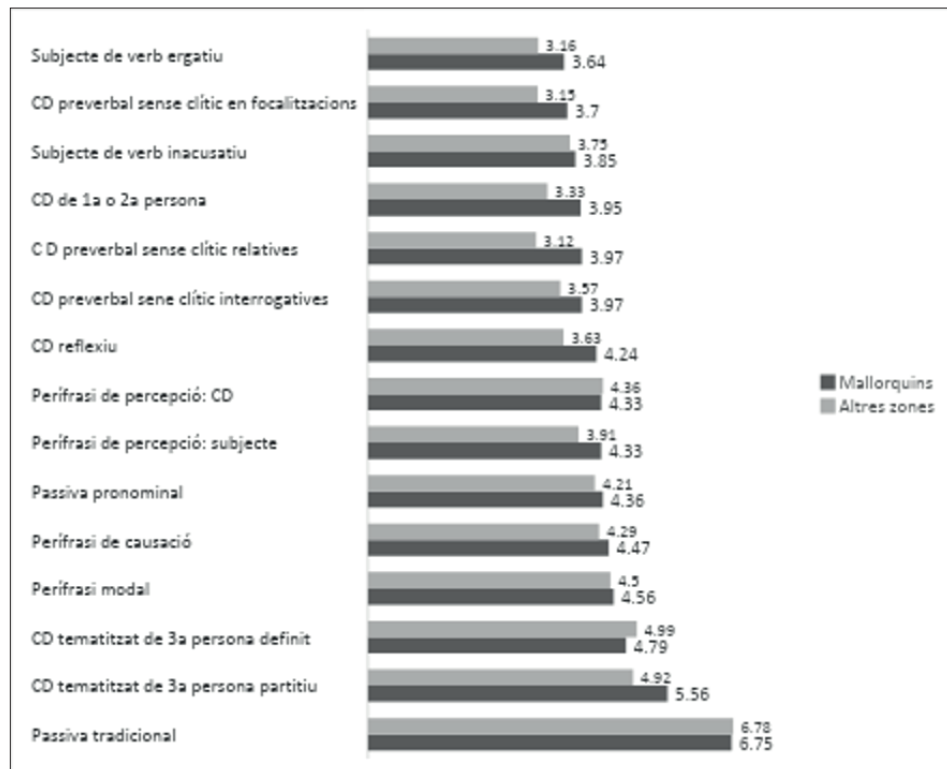
llorquins la construcció és tan acceptable si l'element que concorda amb el participi és el subjecte de l'infinitiu com si n'és el CD, i, per als no mallorquins, la CP amb el CD de l'infinitiu és, fins i tot, més acceptable. Això contrasta amb el que afirmava la normativa fabriana (i, fins al 2022, la GIEC al § 26.6), que, prenent el model del francès, considerava no admissible la CP amb el CD de l'infinitiu.

FIGURA 5
Grau d'acceptació de la CP en oracions amb perífrasis

La figura 6 conté els tipus d'oracions ordenats segons el grau d'acceptabilitat mitjà entre els joves mallorquins. Si es comparen amb les mitjanes obtingudes en parlants d'altres territoris, es pot comprovar, però, que, en general, les tendències són molt similars. Així, si bé la CP és més acceptable per als parlants mallorquins en gairebé totes les construccions (com és esperable tenint en compte la bibliografia), no hi ha grans diferències entre els dos grups de parlants, la qual cosa ens podria indicar un inici d'anivellament en aquest fenomen sintàctic.

FIGURA 6
Resultats globals dels judicis de gramaticalitat

6. CONCLUSIONS

En aquest treball s'ha fet una primera aproximació a la vitalitat de la concordança de participi (CP) en el català de Mallorca a partir d'un qüestionari de judicis de gramaticalitat distribuït entre població jove de l'illa. Malgrat les limitacions de l'estudi, especialment degudes a la baixa participació, s'ha pogut observar que les tendències en el grau d'acceptació del fenomen no són significativament diferents de les dels parlants de les altres zones del domini lingüístic i que, excepte en les passives tradicionals i en els casos del CD tematitzat de 3a persona (ja sigui partitiu, ja sigui definit), la CP no supera en cap cas els 5 punts sobre 7 en els judicis de gramaticalitat. El grau d'acceptabilitat és especialment baix en els casos en què l'argument intern funciona com a subjecte d'un verb ergatiu, inacusatiu, o d'una passiva pronominal, així com en els casos de CD tematitzat sense clíctic (especialment en les focalitzacions).

Aquests resultats podrien ser indicatius d'un canvi en curs pel que fa a aquest fenomen, produït per un anivellament cap a la resta del domini lingüístic o cap a la llengua dominant a l'illa, el castellà. Cal dir, tanmateix, que el nombre baix d'informants ha fet impossible valorar variables sociolingüístiques com la influència del gènere o el territori de residència, i tampoc s'ha pogut valorar la producció de la concordança, la qual cosa hauria de ser objecte de treballs futurs.

Caldrà, doncs, ampliar la mostra per poder tenir presents els diversos paràmetres sociolingüístics que conformen el canvi i valorar la producció per formar-se una idea més completa de la vitalitat real d'aquest fenomen entre la població jove de Mallorca.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- APPEL, René; MUYSKEN, Pieter (1987). *Bilingualism and Language Contact*. London: Edward Arnold.
- BALLERMAN, Dorothea; MELIÀ GARÍ, Joan (2010). «La llengua catalana a les Illes Balears i les percepcions dels nouvinguts». *Journal of Catalan Studies*, núm. 13, p. 269-295.
- BASTARDAS I PARERA, Joan (2003). «La concordança del participi dels temps compostos de verbs que governen un infinitiu». *Llengua & Literatura*, núm. 14, p. 97-140.
- BIBILONI, Gabriel (2023). *El parlar blede: una anàlisi de l'esfondrament de la fonètica*. Palma: Moll.
- BUADES MORELL, Francisca (2019). «Aproximació a algunes característiques fonètiques i lèxiques del parlar de Campanet». Treball final de grau. Universitat de les Illes Balears.
- CASTELL, Xisca; CREMADES, Elga; VANRELL, Maria del Mar (coord.) (2023). *Actituds i usos lingüístics dels joves de les Illes Balears*. Palma: Direcció General de Política Lingüística del Govern Balear / Universitat de les Illes Balears.
- CLARK, Herbert H. (1996). «Communities, Commonalities, and Communication». A: GUMPERZ, John J.; LEVINSON, Stephen C. (ed.). *Rethinking Linguistic Relativity*. Cambridge: Cambridge University Press, p. 324-355.
- COLOMINA, Jordi (1999). *Dialectologia catalana: introducció i guia bibliogràfica*. Alacant: Universitat d'Alacant.
- CORBERA, Jaume (1983). *Vocabulari de barbarismes del català de Mallorca*. Palma: Promotora Mallorquina de Mitjans de Comunicació.
- DOLS, Nicolau; WHEELER, Max (1995). «El consonantisme final del mallorquí i el "llicenciament d'obertures"». *Caplletra*, núm. 19, p. 51-63.

- DOLS, Nicolau (2022). «Hypercorrection as a Symptom of Language Change: Majorcan Catalan Standard Pronunciation». *Languages*, vol. 7, núm. 1, [doc.] 57. Disponible en línia a: <<https://doi.org/10.3390/languages7010057>>.
- GALINDO, Mireia; ROSSELLÓ, Carles de; BERNAT, Francesc (2021). *El castellà a la Catalunya contemporània: història d'una bilingüització*. Benicarló: Onada.
- GIEC = INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2016). *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- HASPELMATH, Martin (2008). «Loanword Typology: Steps Toward a Systematic Cross-Linguistic Study of Lexical Borrowability». *Empirical Approaches to Language Typology*, núm. 35, p. 43-62.
- HEINE, Berndt; Tania KUTEVA (2005). *Language Contact and Grammatical Change*. Cambridge: Cambridge University Press.
- INSTITUT D'ESTUDIS BALEARICS (2013). *Les modalitats insulars: recull de formes lingüístiques normatives de les Illes Balears*. Palma: Govern de les Illes Balears.
- LOIS, Ximena (1990). «Auxiliary selection and past participle agreement in Romance». *Probus*, vol. 2 (2), p. 233-255.
- MASSANELL I MESSALLES, Mar (2017). «Using linguistic atlases to explore syntactic issues: the case of auxiliary selection in Catalan». A: CERRUDO, Alba; GALLEGO, Ángel J.; ROCA, Francesc (ed.). *Syntactic Geolectal Variation: Traditional approaches, current challenges and new tools*. Amsterdam: John Benjamins, p. 35-76.
- MONTROYA-ABAT, Brauli (2002). «L'estudi del canvi lingüístic segons la sociolingüística (aplicació a la morfologia del català balear)». A: CANO, M. Àngeles (ed.). *Les claus del canvi lingüístic*. Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, p. 275-300.
- MONTROYA-ABAT, Brauli (2002). «L'estudi del canvi lingüístic segons la sociolingüística (aplicació a la morfologia del català balear)». A: CANO, M. Antònia; MARTINES, Josep; MARTINES, Vicent; PONSODA, Joan J. (ed.). *Les claus del canvi lingüístic*. Alacant: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, p. 275-300.
- MUFWENE, Salikoko S. (2001). *The Ecology of Language Evolution*. Cambridge: Cambridge University Press.
- MUXÍ, Isabel (1996). «Optional participial agreement with direct object clitics in Catalan». *Catalan Working Papers in Linguistics*, vol. 5, p. 127-145.
- PINEDA, Anna; SALVÀ I PUIG, Sebastià; CREMADES, Elga (en premsa). «Auxiliary selection across Catalan dialects: an overview». *Borealis: An International Journal of Hispanic Linguistics*, vol. 13 (2), p. 127-182.
- POPLACK, Shana (2017). *Borrowing: Loanwords in the Speech Community and in the Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

- RADATZ, Hans Ingo (2007). «De la Mallorca preturística a la moderna: la desdiallectalització del català de Mallorca». *Els Marges*, núm. 81, p. 29-41.
- RAMIS ESCANELLES, Laia (2013). «Els usos lingüístics en la parla de la Vall de Sóller». *CURS: Coneixements, Usos i Representacions de la Llengua Catalana*, núm. 7, p. 305-334.
- RAMSBURG, James (2022). «The Lexical Choices of Majorcan Youth: A Methodological Proposal for the Study of Dialect Change». Seminari del Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears. Universitat de les Illes Balears, 11 novembre.
- RIGAU, Gemma (2013). «La preposició silent d'alguns verbs de moviment local». *Els Marges*, núm. 100, p. 125-132.
- ROSSELLÓ, Joana (2002). «El SV (I). El verb i arguments verbals», A: SOLÀ, Joan; LLORET, Maria Rosa; MASCARÓ, Joan; PÉREZ SILDANYA, Manuel (dir.). *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 2. Barcelona: Empúries, p. 1853-1949.
- SALVÀ I PUIG, Sebastià (2015). «Concordança de participi i aspecte intern en el català de Mallorca». Treball de fi de màster. Universitat Autònoma de Barcelona / Universitat de Barcelona.
- (2018). «La concordança del participi en el català de Mallorca». *Llengua & Literatura*, núm. 28, p. 53-79.
- (2021). «La concordança del participi en el català de Mallorca: marcatge de l'estructura informativa i de l'aspecte». Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- SILVA-CORVALÁN, Carmen (1994). *Language Contact and Change: Spanish in Los Angeles*. Oxford: Oxford University Press.
- SOLÀ, Joan (1973). «La concordança del participi passat». A: SOLÀ, Joan. *Estudis de sintaxi catalana*. Vol. II, p. 57-86 i 148-156.
- THOMASON, Sarah Grey; KAUFMAN, Terrence (1988). *Language Contact, Creolization, and Genetic Linguistics*. Berkeley: University of California Press.
- TRUDGILL, Peter (1986). *Dialects in Contact*. London: Blackwell.
- VAN COETSEM, Frans (2000). *A General and Unified Theory of the Transmission Process in Language Contact*. Heidelberg: Winter.
- VENY, Joan (1986). *Introducció a la dialectologia catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.
- VENY, Joan; MASSANELL I MESSALLES, Mar (2015). *Dialectologia catalana: aproximació pràctica als parlars catalans*. Palma: Moll.
- WEINREICH, Uriel (1953). *Languages in Contact: Findings and Problems*. La Haia: Mouton.